

modo pertinet ad rem, quae in hoc mysterio sacrificatur. Hoc enim expressè deducitur ex verbis Tridentini allegatis, dum inquit Christum obscillicem corpus, & sanguinem tuum sub specie panis, & vini, & scipsum sub signis visibilibus instituisse, quo planè loquendi modo significavit, has quoque species ad victimam hujus sacrificii pertinere; immo Concilium in illo codem capitulationem congrualiter assignat, dicas inquit: Ut dilecta sponsa tua Ecclesia visibile, sicut bonum natura exigit, relinques Sacrum, quia ergo victimam, ut sit humano usui accommodata debet esse sensibilia. Ideo & ipse species ad rationem hujus victimæ pertinere debent. Confirmatur, quia species ipsa in hoc sacrificio valde immutantur, nam in suceptione confunduntur, & in Consecratione a subiecto separantur. Ergo nollet perferri Christi gerens sacrificium hoc confidere dicitur, quem modum etiam indicat Concil. Trid. dum inquit, Christum esse num ostendente Sacerdotum ministerio, & idem demonstrat Gavatius loc. cit. pluribus Patrum testimoniosis, que apud ipsum videntur possunt. Deinde hoc etiam ratio ipsa fuderit, nam ut Christus sit principalis offerens in hoc sacrificio sufficit ut Sacerdos in persona ipsius offerat, & per virtutem ab ipso acceptam, sicut enim verè dicitur agete, qui per alium agat, tamquam per suum substitutum; & per virtutem, & auctoritatem illi imperitam, & communicatam. Ita Christus vero sacrificare dicitur, cum per Sacerdotes, tamquam per suos substitutos, & per virtutem illis communicatam confirmatur, quia ut Amicus adveretur disp. 3. c. 3. si aliquis Apostolus in triduo consecratus, talis sacrificii principalis offerens sufficeret idem Christus, non ratione actualis oblationis, ad quam tunc Christi anima a corpore separata non concurrit, cum hoc munus totius corporis; ergo ratione institutionis, & virtutis Sacerdotibus communicata, tamquam Christi Vicaris, & Ministris. Propriæ ergo ratio, qua verè Christus dicitur principalis offerens in hoc sacrificio est, quia sic illud instituit, ut offeratur nomine ipsius, & ab ipsius persona, hac enim ratione qualiter Sacerdos se habet, ut Minister Christi Summi Sacerdotis, & ita unam rationem sacrificii cum ipso, quare conclusus l.c. utrumque opinionem sustineri posse, quia in re Auctores utriusque convenienter, & solum modo loquendi discrepant, omnes enim concedunt species Sacramentales pertinere ad rem, quae in hoc mysterio sacrificari, quod est intentum nostrum in hoc puncto, fivit ut quo, fivit ut quo.

42 Quarto post predicta ad aliam questus partem, Christus Dominus est principalis offerens Missæ sacrificium. Ita D. Thomas quis. 82. art. 1. & Scotorum quodl. 20. ab initio lit. A. ubi explicans illud Joann. 6. Panis quem ego dabo, caro mea pro mundi vita, subdit, quandocumque enim Christus, Sunmus Sacerdos filii, quoniam enim Christus, fed Sacerdos filius tuus per manus meas mitit tibi horum manus accepitissimum Corporis, & Sanguinis sui, sicut quando famulus nomine sui Dominus aliquod manus deferat alterius, ut declarat Averroës. cit.

43 Demum, quia Sacerdos dicit hoc sacrificium offerere, non tam nomine Christi, sed etiam nomine Ecclesie, difficultas est, quomodo id sit intelligendum; Amicus, & Averroës loc. cit. cum Bellarmino, Valquez, & aliis sic explicatur, quod dicitur Sacerdos sacrificium offerre quoque nomine ecclesie Ecclesie, fed diverso modo, quo illud offerre dicitur in persona Christi, quoniam in persona Christi Sacerdos offerit, tamquam inferior nomine, & iusta Superioris, nomine vero Ecclesie, tamquam Superioris pro inferiore, est enim Ecclesia prout a Sacerdotibus contradictetur, populus fidelis, qui hoc Sacramentum offerit per Sacerdotem, tamquam per Superiorum, & advocationem suum apud Deum. Concurrit autem ad hoc Sacramentum Ecclesia, vel habitualiter, & interpretative, quo pasto omnes fideles etiam absentes concurrunt vel actualiter, & interpretative, ut praesentes, qui simul cum Sacerdoti illud offerunt actu, vel causuliter, ut qui praecibus illud, vel elemosynam procurantes, unde unusquisque eod magis de illius fructu participat, quo expeditius, pluribusque titulis ad illud concurret. Ita Amicus ad verbum fecit. 4. cit. in fine.

44 Ceterum distinctius, & magis accuratè cum distinctione procedit Gavatius noster in hujus puncti declaratione dicit. qu. cit. qu. ult. ubi at. quod Ecclesia non tantum sumitur in communione modo loquendi pro populo, sed pro universo fidelium creturæ, & praefertum Summo Pontificæ, ad quem spectat ritus, & ceremonias Missæ ordinates, quamvis ergo accipiendo Ecclesiam in primo sensu, scilicet, pro universo fidelium exstet, quod Sacerdos offerens hoc sacrificium nomine Ecclesie offerit illud tamquam superior pro inferiore, accipiendo tamen Ecclesiam secundo sensu, dicitur illud offerre, tamquam inferior pro Superiori, Ecclesia enim in hoc sensu supponitur, id est hoc sacrificium semper eum acceptissimum, sicut munus missum à Principe per manus famuli, quod juxta dignitatem mittens accepit, & non juxta conditionem famuli; & elemosyna data a probo herbo per manus iniqui servi ad hunc eum accepta intuitu dancit. Per hunc enim modum salvatur, ut docet Scotorus l. c. quo pacto alio sacrificandi non inquinatur, etiam à malo Ministro procedat, sed tempore operæ operato suum consequetur effectum, quia omnium actio illa sacrificativa non accipit suam honestatem, saltem completam, ut procedit à Ministro, sed ut eum à Christo assumpta, ut principali offerente, mediante Ministro, tamquam instrumento.

45 Quintum addendum est, Christum Dominum principali-

ter hoc sacrificium offerere, non quia proximè, & immediate offerat, ut dicebant Auctores citati ab initio articuli, sed solum quatenus illud instituit, non quodcumque, sed à Sacerdotibus suis nomine Patri offerendum, unde Christus non est offerens proximè, & immediate, sed remote, & medianibus Sacerdotibus, quatenus isti in persona illius offerunt, ita Divus Thomas, & Scotorus loc. cit. ut fuisse declarat Gavatius noster disp. 1. & sequuntur Henriquez, Valquez, Bécanus, Amicus, Averroës, & alii Recentiores communiter & probatur in primis ex Concil. Florent. in decreto de Sacramentis, ubi inquit, quod Sacerdos in persona Christi loquens confitit hoc Sacramentum; ergo non Christus immediate, & proximè, sed Sacerdos perferat. Christi gerens sacrificium hoc confidere dicitur, quem modum etiam indicat Concil. Trid. dum inquit, Christum esse num ostendente Sacerdotum ministerio, & idem demonstrat Gavatius loc. cit. pluribus Patrum testimoniosis, que apud ipsum videntur possunt. Deinde hoc etiam ratio ipsa fuderit, nam ut Christus sit principalis offerens in hoc sacrificio sufficit ut Sacerdos in persona ipsius offerat, & per virtutem ab ipso acceptam, sicut enim verè dicitur agete, qui per alium agat, tamquam per suum substitutum; & per virtutem, & auctoritatem illi imperitam, & communicatam. Ita Christus vero sacrificare dicitur, cum per Sacerdotes, tamquam per suos substitutos, & per virtutem illis communicatam confirmatur, quia ut Amicus adveretur disp. 3. c. 3. si aliquis Apostolus in triduo consecratus, talis sacrificii principalis offerens sufficeret idem Christus, non ratione actualis oblationis, ad quam tunc Christi anima a corpore separata non concurrit, cum hoc munus totius corporis; ergo ratione institutionis, & virtutis Sacerdotibus communicata, tamquam Christi Vicaris, & Ministris. Propriæ ergo ratio, qua verè Christus dicitur principalis offerens in hoc sacrificio est, quia sic illud instituit, ut offeratur nomine ipsius, & ab ipsius persona, hac enim ratione qualiter Sacerdos se habet, ut Minister Christi Summi Sacerdotis, & ita unam rationem sacrificii cum ipso, quare conclusus l.c. utrumque opinionem sustineri posse, quia in re Auctores utriusque convenienter, & solum modo loquendi discrepant, omnes enim concedunt species Sacramentales pertinere ad rem, quae in hoc mysterio sacrificari, quod est intentum nostrum in hoc puncto, fivit ut quo, fivit ut quo.

citam

etiam concurrendo aliquo modo ad hoc sacrificium offerendum, stat enim quod solum Sacerdotes proxime, & immediate sacrificium offerant tamquam particulares Ministri ad hoc munus depositati; Missæ aliò vero fideles remoto modo jam explicato, & ipsi Sacerdotibus mediante. Adhuc enim salvator solos Sacerdotes hoc sacrificium offerere oblatione propriæ dicta, quatenus illi solum sacrificare convenit; exerceri vero fideles Laici diei possunt, & solum illud sacrificium offerere, quatenus interno affectu sacrificio consentiunt, & fructum illius possunt esse participes, quatenus Sacerdoti exteriori sacrificanti cooperantur, petendo, aut procurando sacrificium, dando elemosynam, aut sacrificari inviendo, vel orationibus assistendo, his enim actionibus dicuntur fideles etiam specialiter simul cum Sacerdotio hoc sacrificium offerere. Denique quod alii quoque fideles hoc sacrificium offerant conflat ex ipso Canone Missæ, qui anè Confessionem dicitur: Et omnibus circumstanti, quorum sibi fides cognita est, & nostra devotio, pro quibus subiungitur, vel qui sibi offerunt hoc sacrificium lausibus, & peractæ Confessione sublata; Unde & moniles Domine nos servis tuis, sed & plebs sua sancta, &c. offerimus prelaudes. Missæ tuis de tuis donis, ac aitis, hostiam puram, &c. sicut etiam ante Confessionem dicitur. Hanc igitur oblationem servitorum nobis Sacerdotibus offerre, non quia ad efficientiam physicam vel moraliter concorrant, sed quia Sacerdos est à Deo deputatus pro populo, ut nomine fidelium illud offerat, & pro eorum salute.

QUÆSTIO QUARTA.

De effectibus Sacrificii Missæ.

46 **S**upponendum est ex Scotorum quodl. 20. ab initio, & communis DD. sententia: Sacrificium Missæ duplice habere valet, nimis ex opere operantis, & ex opere operato ad effectus suis producentis; prius inquit esse, qui ex bonitate ipsius Ministri emanat, quod quidem illis cum omnibus aliis suis operibus commune est, secundum quod ex Christi intentione donec competit, sive bona moraliter dat, sive male fave operans sit in causa gratiae, sive peccati, dummodo opus ipsum exequatur secundum quod fuit à Christo Dominio institutum, unde Concil. Trid. scil. 22. c. 2. dicit huius sacrificii oblationem ita est mundum, ut nullus indignitas, vel malitia offerentur iniquitatis posse. Hic non disputatione esse de effectibus, quos hoc sacrificium causat ex opere operantis, sed de effectibus, quos causat ex opere operato, quatenus sit opus Christi nullo habito respectu ad dispositionem Ministri offerentis.

ARTICULUS PRIMUS.

Quoniam sine hujus sacrificii effectu.

47 Rind, convenienti Catholici omnes, hoc sacrificium ex sua institutione, & ex opere operato haberi vim remittendi penam peccatorum suppedita remissione culpa, siue esse verè satisfactorum, & propitiorum, & non solum pro visus, sed etiam pro defunctionis, id est, animabus in Purgatorio destinatis; & ex parte colligunt ex Trid. scil. 22. & cap. 3. in quibus definit, hoc sacrificium non solum prodebet sumenti, sed etiam iis, pro quibus obseruantur tam vivis quam defunctis pro peccatis, penit. & satisfactoribus. Habetur etiam ex perpetua Ecclesiæ traditione, & sicut etiam ex missione ratione vero non alia constare potest, quam voluntate, & institutione Christi, ita Ecclesia sua manifesta, & ex efficacia passionis Christi, cuius cruentus sacrificii hoc incursum est representatio, ac veluti renovatio. Dū autem dicitur virtute huius sacrificii remitti penas debitam post remissionem culpa restantes, inveniri debet, quod immedietate remittantur, & non tantum medietate imperando auxiliis ad opera satisfactoria, hoc innuit Concil. loc. c. cum sit per hoc sacrificium praeditas penas, non solum fidelibus vivis remitti, sed etiam defunctis in Purgatorio degentibus quibus tunc immedietate remittuntur, & non impetratio gratiae perfectam, vel insufficiencia Sacramenti existentem penitentie, & rationem deductam ex traditu de penitentia, ubi docet veniam extra Sacramentum non remitti sine contritione, & infusione gratiae. Alii vero alterum sacrificium hoc, ne dum habeant vim peccata venialis remittendi mediante auxilio supernaturali divina gratia, modo quo de mortalibus iam dictum est, sed etiam defunctis in Purgatorio degentibus quibus tunc immedietate remittuntur, & ex opere operato, ita Canis, Henr. Nigr. Diana, & Gavat. ex notis q. 1. c. 3. & aliis pluribus dummodo ille, pro quo sacrificium offeratur, obicem non ponat, hoc est, ad peccata venialis affectum, & complacentiam non habeat, sive illa non continuet, quod plane videat fati probabilitate dictum, & tali evidenter probat Gavat. ibidem ex Concil. Trid. scil. 14. cap. 3. ubi docet, peccata venialis non esse materia necesse Sacramenti penitentie, sed multis aliis remedii expiri posse, ut nos quoque fuisse docuimus 4. dist. q. 9. de remissione peccatorum venialium art. 1. & 2. atque nullam

Majstr. Theolog. Moral.

aliquid

nendam, atque idem anime in Purgatorio detentae sunt capaces fructus ex opere operato hujus sacrificii, utrumqueque aliquatenus viatrices. Tum quia anima Purgatorii sunt membra Christi, & quamvis non possint mereri, nec demereri, quia tamen non sunt omnino in termino, & extra viam, nam adhuc sunt in via ad Coram, id est hoc sacrificium potest eis prodele, sicut prodest vivis. Tum tandem quia paribus verbis apud Patres, & Concilia dicitur hoc sacrificium vivis prodele, & defunctis ut patet apud Tridentinum fess. 22. cap. 1. can. 3. & fess. 25. in decreto Purgatorii, & ita in forma Ordinis Sacerdotalis, & quae potest tributari Sacerdotibus, & non magis determinatur ad vivos, quam ad defunctos, dum dicitur: *Accipe postquam offerendi sacrificium in Ecclesia pro vivis, & defunctis.* Quare ex hoc capite concludendum est animas purgantes adhuc esse sub potestate, & dominio Ecclesie militantis, nam licet sint in termino merendi, non tamen sunt in termino, sed adhuc in via solvendi debita, que ex peccatis in vita commisis, & non ad plenum expiati contraxerunt ideoque potest universitatis Ecclesie suffragi, & satisfactionibus infallibili lege iuravit, cum non minus dominum quantum ad hoc Ecclesiae in eas habeat, quam in viventes. Alias probations vide loc. cit. & obiectio-nes in oppositum solutas.

65. Quinto tandem dubitatur, an Missa sacrificium ex opere operato pro sit non solum illis, pro quibus offertur sed etiam ipsi Sacerdoti offertenti, quatenus precise est offertens, notatus autem dicitur ex opere operato, quandoquidem quod Sacerdos offert ex opere operanti sibimet aliquem fructum impetrare, nulli dubium est, cum oblatio facta ab homine existente in gratia sit actio dignissima, & ad imperandam apta. Afirmant aliqui Sacerdos offertentis participare hunc sacrificii fructum, non solum quatenus hoc sacrificium pro fe offerte possint, sed etiam quatenus offertentis sunt formaliter, quorum fundamentum est, quoniam ipsa actio offertentis de se dignissima est, ut ad illam etiam quia oblatio est applicata, hic effectus sequatur, cum illa sit in persona Christi praesentia, & maxime ratione hujus oblationis, que sum valorem im-mediate accipit a re oblati, quia est corpus, & Sanguis Christi, ita Suarez discept. 79. q. 5. Amicus discept. 33. p. 6. num. 171. & quidam alii. Communior tamen, & probabilior opinio negat, docetque nullum in sacrificio Missa fructum ex opere operato provenire Sacerdoti offertenti, quatenus est offertens precise, quod probatur eo, quod Apostolus dicit ad Hebreos cap. 5. Pontificem, leui Sacerdotem constituti pro honoribus, in que sunt ad Deum, ut offert dona, & sacrificia pro peccatis, unde concludit, quod debet quemadmodum pro populo suum, & pro familiis offerre peccatis, & cap. subdit. Qui non habet necessarium quotidie, quemadmodum Sacerdos, prius pro suis delibet hostias offerre, deinde pro populi, ex quibus Apostoli verbis expresse dedicatur, Sacerdotem effectum sacrificii sui particeps, non in quantum Sacerdotem, sed in quantum peccatorem, prouideat, ut effectum aliquem sui sacrificii participeret, necessarium requiri, ut passim se habeat ad illud, id est, ut illud offera pro fe, sicut, & pro aliis, ad quos ex eius applicatione fructus Missa derivatur.

66. Denique confirmari potest etiam ex verbis, quibus per Episcopum Sacerdos conferatur: *Accipe postquam offerendi sacrificium ius pro vivis, quam pro defunctis,* hoc enim verba significant illi conferti potestatem, quia pro iis, pro quibus Missa sacrificium oblatur est, unde sequitur Sacerdotem prae-cisus estenus ibi prodele, non quatenus Missa sacrificium offert, sed quatenus etiam pro fe ipso offert, & hoc de doctrina non solum est D. Thom. 3. part. quatt. 22. art. 4. ad 1. sed etiam Scott. quod. 20. Iubi dicit, quod si bonum reddendum virtute Sacrificii non debatur Sacerdoti pro fe, debetur tamen Ecclesia secundum ejus distributionem, quia ipse ex ordine suo est nuncius sponsus ad sponsum offerens petitiones specialiter pro determinatis personis, & ita di penitentie vel dispositio determinans eis illud, quod pro talibus petitionibus rediutorum sita discutitur ad verbum Doctor loc. c. quibus verbis significat effectus, qui ex opere operato correspondet virtutis sacrificii a terminacione, & applicatione Sacerdotis dependere, ideoque non nisi illis prodele, quibus ab ipso sacrificium applicatur; quare ut licebat Apostolus ad talen fructum participandum debet quemadmodum pro populo; ita etiam pro sacerdotio offerre pro peccatis & hac est sententia communior, & probabilior, ut diebeat, quam sequitur Vaquez, Coninchus, Lugs, Meratus, Adelius, & alii plures, & ex nostris Gavatius discept. 1. cit. q. 2. Ratio autem in oppositum adducta probat solum Sacerdotem offertentem posse ex opere operanti sibimet aliquem fructum hujus sacrificii impetrare, non autem ex opere operato, de quo tantum effectu progedie proposta quæstio, ut supra dictum est.

ARTICULUS SECUNDUS.

Qualis offere debet Sacerdos applicatione, ut Missa fructus, in alias deriveretur.

68. Rimò, convenient Doctores ex jam declarata fructuum Missa generalitate, ut notat Abellius (c. 11. de Missa Sacrif. 5. ex institutione Christi notabilem aliquam partem relatam esse libera applicatione, & determinatione Sacerdotis, tamquam ipsius Minister, & confessoris mysteriorum ejus, quod constat ex communione ipsius Ecclesie senus, & quotidiana praxi, que mortem fidelium, & consuetudinem approbat quo experitus pro sacrificium illud peculiares effici, quod utriusque fructu fieret, si jam ex Christi Domini, & Ecclesiæ institutione omnis ejus fructus applicatus esset, nonnullus super efficitur Sacerdotis intentionem applicandus. Sicut autem Sacerdos in hujus sacrificii actione omnibus aliis cum ipso officientibus, modo superiori explicato, superior est, ita etiam fructum illorum applicatio, ab iis intentione propter etiam dependent, ut Scottus docet loc. c. ita ut, sive licet, sive illicet applicetur, validam tamen, & rata sit semper ejus applicatio, cum sit actus a potestate Ordinis pendens, ut patet ex verbis relatibus qui bus per Episcopum Sacerdos conferatur, qui proinde ejus voluntati subiecti. Verum est tamen certè determinari non posse, quanta sit fructus Missa, quem Christus voluit, sive generatione ad omnes fideles vivos, & defunctos, sive speciatim ad hos, vel illos secundum intentionem particularem. Sacerdos celebrans, derivari, ut ait Abell. loc. cit. cum nec Sac. Scriptura, nec Ecclesiæ traditio, nec Concilia, aut Patres quidquam de hujusmodi quantitate definierint, aut tradiderint, ideoque fas est, ut Sacerdos celebrans falset taciti vel interpretari ratione hujusmodi fructu sacrificii his, aut illis fidei devotionem, & obligationem applicare velit, quantum Christus Dominus ipsi applicandum concisit. Hoc itaque supposito modo declarandum est, quoniam applicatio requiratur ex parte Sacerdotis celebrantis, ut Missa fructus in aliis derivetur, & quoniam ex parte ejus requiratur, ut applicatio sit valida, & licita.

69. Secundo convenient Doctores, ad hoc ut valde hujus sacrificii fructum applicetur, in primis requiri ejus intentionem ex modo, quo superiori dictum est requiri, ut Sacramentum aliquod vel valide conficiatur, dubitatur tamen qualis esse debet hæc intentio, & applicatio, & convenient Doctores, non requiri necessario applicationem actualē, sed sufficiet virtualē, ut supra de Sacramentis in genere docuimus. An vero sufficiat intentio habitualis vel difficultas, negat Vaquez discept. 38. cap. 6. cum alii sufficiet habitualis, quia applicatio habitualis dicitur voluntas præterita nondum retractata, ut si ego hodie pro anima Petri applicare Sacra per totum mensum, vel anni facienda, tunc ergo haec voluntas, & intentio ad valorem Sacramentū sufficiat, ut omnes admittunt, sic inquit Vaquez, neque sufficiat ad valorem sacrificii, & sequitur Abellius loc. cit. cum Granado, & quibusdam alii. Communior tamen, & probabilior sententia, ut diximus quæst. 7. cit. art. 2. docet nos esse necessariam in Sacerdote actualē, vel virtualē intentionem, aut applicationem, sed sufficiet habitualis, hoc est, quia tunc Deus oblationem, & devotionem suam pro illis acceptat, pro quibus ordinavit fei prius velle offerre, ita Doft. ibi quem sequitur Suarez, Lugs, Bonacina, Diana, Averla, Capensis, Coninchus, Hurtado, & ex nostris Gavatius, Centinus, Brancatus, & alii Recentiores passim, ut diximus loc. cit. ubi etiam advertimus propriè loquendo de intentione habituali non importare intentionem mere præteritam non retractata, ut actum contracutum, ut communior Recentiores exponant, sed potius promptitudinem quamdiu per actus precedentes acquistam, qualem etiam in dormientibus esse potest, ut explicit Doctor 4. d. 6. qu. 6. lit. A, sed accipiendo etiam habitualē intentionem pro volitione præterita non retractata, ut ipse quoque accepit 4. d. 4. q. 4. lit. H. adhuc dicimus, quod licet ad valorem Sacramentū non sufficiat, sufficiet tamen ad valorem facilius, ut pro aliquo revera applicatum dicatur.

70. Quare autem ad confidendum Sacramentum, & præfationem Eucharistiam talis intentione habitualis non sufficiat, sed requiratur actualis, vel faltum virtualis, ad valorem vero sacrificii sufficiat habitualis, id est, quæ antecedenter intervenit, & retractata non sit, jam loc. cit. duplum affigimur.

P. 1.

Quæstio V. Articulus II.

Prima est, quod hec applicatio sacrificii non est tamquam votum, & intentio faciendo talen actum, quæ proinde influere debet, & movere in actu ad hoc ut illum constituir in calitu morali; sed est tamquam donatio & translatio fructus perciendi ex talis actu, quæ quidem valida, & effectiva est, quæ diu retractata non fuerit; unde in Sacerdote duplex intentio consideranda est, una est, quæ vult celebrare, & confidere Sacramentum, & Sacrificium, & hæc quidem debet esse actualis, vel faltum virtualis, quia eis voluntas faciendo talen actum, debetque influere, & movere ad ipsum faciendum; altera, quæ vult, ut fructus celebri, quando celebrabit, pervenire ad talen personam, & hæc factis suis præcessit, & retractata non sit. Alia autem disparitas ibidem quoque signata inter Missa applicationem, & intentionem confidere Sacramentum est, quod ut aliqua forma habitualiter permanere dicatur, vel physique, vel falté moraliter, opus est, quod in eo subiecto, vel aliquem relinquat habitum, vel faltum obligationem aliquam sequentem ad illam formam, quo pacto actus contrahendi universaliter loquendo etiam præteriti quæ obligacionem relinquat, moraliter permanere dicuntur. Ita autem contingit in proposito, nā quando Sacerdos Missam pro aliquo singulis annis diebus celebrare promittit, talis promissio obligationem relinquat, ratione cuius habitualiter donare, & permanere centetur in genere moris, id est, intentionem habitualiter faciendo diebus, non est determinata, & certa, ne efficiunt hujus Sacrificii faltum relinquat. Verū est hæc certitudo, & determinatio non eodem modo ab omnibus explicatur. Alii qui enī in ade rigorose id intelligent, ut dicant Sacerdotem non posse celebrationem Missæ prævenire, offendere, & applicando pro sis, qui postea elemosynas dabant, quia applicatio hujus Sacrificii non potest esse sufficiens, & sicum Sacramentum sic etiam Sacrificii effectus à futura conditione penderet non potest. Ita Corduba, Suarez, Coninchus, Barboza, Abellius, Ilambertus, Marchinus, Capensis, & alii plures. Alii vero dicunt Sacerdotem id facere posse, modo non intendat effectum sacrificii faltum suspendere ad illud ultique tempus, quo sibi tradatur elemosyna; non enim est in potest a te Sacerdotis effectum sacrificii faltum suspendere, sicut enim omnia Sacramenta, sicut nulla est obligatio ex talis intentione præterita; id ideo intentio habitualis nullo modo dici potest, nec illo modo sufficiens pro confidendo Sacramento, Quædam objec-tiones in contrarium vide solutas loc. cit.

71. Tertio est difficultas, an applicatio sacrificii, & an validam sit, fieri debet secundum intentionem a Sacerdote habitan, vel secundum intentionem debitam, hoc est, ut Deus attendat ad intentionem, quam de facto habet Sacerdos, an vero ad illam, quæ habere debet juxta præceptum vel iusta alia obligacionem, ut si pendiit accepti, vel promissionis. Alii qui dicunt, quod si Sacerdos applicet Missam alium, & Superior Sacerdotis applicet alteri, aut p. accepit Sacerdoti, ut applicet illi, cui incidunt ipse Superior, tunc valere applicationem, aut justitiam Superioris, & non Sacerdotis, ac fructum Sacrificii pervenire ad illum, qui vult Superior, non cui vult Sacerdos, ita quædam Summissa, Corduba, Barboza, Diana, Marchinus, Alfonsus de Leon, Ledefeld, Gavantus, Hurtado, & ex nostris Gavatius, Centinus, & alii Recentiores passim, qui sicut etiam Scottus citari solet, quod. 20. art. 2. Kubi dicit, quod habet doctrina certa de applicatione, est si facienda, ita quod si contrarium sit, forte nec ei, qui applicatur valens, & applicante noceat, quia peccat. Opposita tamen sententia, ut diximus qu. 7. cit. ar. 2. communior est, & probabilior, quia aliter peccare quidem talen Sacerdotem, vel contra obedienciam, vel contra justitiam, attamen suam applicationem potius valere, & fructum Sacrificii pervenire ad eum, qui ipse applicat. Ita Suarez, Vaquez, Lugs, Coninchus, Averla, Capensis, & alii plures, & ex nostris Gavatius discept. 5. cit. q. 2.c. sibi bene ponderat Scott. loc. cit. S. De secundo articulo principali, explico pro his sententia stare, inquit enim lit. H. I. esse in potestate Sacerdotis celebrans applicare sacrificium, quod probat ex Div. Augustini. ac etiam ratione, quia sequitur Sacerdotem Sacramentum offerenti convenerit determinacionem suam, pro quo specialist offerat; sic convenit falt dispensatori, vel dispositio determinare, cui virtute facili, & faltum dispensare, ut p. dispositio determinare, & applicationem anticipari accepere potest, quo supposito effectus hujus Sacrificii faltum non relinquatur. Subdit tamen Bonacina loc. cit. in præf. hujusmodi confundendum non esse approbatam, & tolerandam, tum quia redolat nimis luci cupiditat, tum quia fides retrahi possent ab elemosynam in futurum tradidit pro celebratione Missarum, si Sacerdos offerenti elemosynam responderet, applicare facit, quod allas celebravit, enim facile homines sibi persuaderent, Sacerdotem accipere stipendum, & non perforce onus; pro quo stipendum accepit; quare talis applicatio non efficit in conseruandam trahenda, sed solam in aliquo casu necessitatis permittenda. Et sic etiam de difficultate di currit Amic. discept. 33. c. sect. 8. in fine.

72. Quinto tandem est difficultas, an qui tenetur in aliqua Ecclesia celebrare fine sacrificii applicationem, seu obligationem talis applicationis, possit Missam illam alteri applicare, & pro illa stipendum accipere, v.g. an quando datur stipendum Sacerdoti, non pro applicatione sacrificii, sed pro cultu Ecclesie, vel commodity populis tunc possit Sacerdos Missam applicare pro aliquo alio, & ab eo stipendum accipere. Negant aliqui quia id expressè prohibitum est per sacram Congregationem Concilii Trident, in declaratione Decreti de celebratione Missarum sub Ubi. VIII. emanat communior tamen, & probabilior sententia affirmat, Sacerdotem licet id facere posse, quia in tali casu licet pro cultu Ecclesie, vel populi commodity celebrare teneatur, nullam tam obligacionem habet applicatione sacrificii, sed ei liberatur.

F. 4

aliud remedium ad id efficacius videatur, quam Missa sacrificium, quod, ut idem Concilium docet sif. 22, cap. 1, suit à Christo Domino Ecclesie sua ipsorum reliqui, quo salutari sacrificii cruentis Crucis virtus in remissionem coram, que à nobis quotidie committuntur, peccatorum, applicaretur. Si ergo Christus Ecclesie sua reliqui hoc sacrificium, per illud passionis eius virtus nobis applicaretur in remissionem peccatorum venialium, et verisimili est sacrificium hujusmodi habere vim remittendi peccata venialia etiam immediate, et non mediate, atque ex modo, quo peccata mortalia per illud remittuntur, non longe facilius remittantur ex genere suo, quam mortalia, Confirmatur, quia Concilium dicit de remissione mortalium loquitur per Missam sacrificium, modum etiam affinat, quo illa remittit, nimis non immediate, sed medianter, et divina gratia auxilio, modo jam explicato, et loquens verò de remissione venialium absolute inquit illa per sacrificium Missae emitti, quatenus nobis virtutes passionis Christi applicatis, si sacrificii cruentis Crucis in coram remissionem. Demum etiam deducitur ex Jam dictis dis. 7, q. 9, de remissione peccatorum venialium, ubi diximus talen remissionem fieri posse, per meram extrinsicam Dei condonacionem ab illa gratia habitualis infusione, aut formaliter peccati retractatione, ergo nulla possit affectari ratio, cum non possit sacrificium Missae habere viam illam remittendi immediate, Quod autem venialia remitti possit ab ipsa gratia infusione probavimus q. cit. art. ex Scoto 4. dist. 21. lit. E. quia peccatum veniale non includit privationem gratiae, sed eum illa compollibile, ergo ad collendum non requiritur necessaria gratia infusa. Quidam non requirunt actualis penitentia, et formalis peccati retractatio ibidem tamen demonstratur, et exprelle Doct. ipse sicut 4. dist. 9. D. dum ait, quod de peccato veniali non oportet dubitare, quia de illo non est necessitas penitentiae formalis, et actualis, ex qua doctrina solvit fundamentum prioris noli dicendi, quod veniam, et sacratissimum sine conditione, et infusione gratiae remitti non possit.

nenda, tranquillitate Reipublica, Principium concordia, & alius innumeris beneficiis impetrandi. Notanter autem additur virtute hujus sacrificii a Deo impetrari plura bona temporalia, quatenus ad spiritualia ordinantur, & conductant, quia huius sacrificii effectus nitur meritis sacrificii cruentis à Christo in Cruce oblati, at nobis non promeritis Christus in Cruce bona temporalia, nisi in ordine ad spiritualia, & prout ad illi conductant, & ordinantur. Et hinc illi, quod effectus hujusmodi non semper, et infallibiliter obtinentur, quia non semper ad bonum spirituale conductunt, & anima salutem, sapientem enim Missa celebrantur pro salute, pro pace, & aliis necessitatibus; et tamen ipsa effectus non obtinetur, ut fatus experientia constat, licet credibile sit semper aliquid ad Deo obtineri, nec sacrificium in vanum offerri, etiam non obtineatur id, pro quod se factio offerat. Et hoc etiam funderi potest exemplo extreme Unctionis, cuius effectus est etiam sanitatis corporalis, non tamen absolute, sed prout anima saluti id expedierit, ut docet Trid. sif. 14.c. Et tandem, quod virtus hujus sacrificii impetrantur bona temporalia sibi prout ad spiritualia ordinantur, constat ex 1. ad I Tim. c. 2. ubi cum obsecrante Apolo fieri orationes, poplularies gratiarum pro omnibus hominibus, pro Regibus, & sc. statim immediate subinxit, ut quietam, & tranquillam vitam agamus in omni pietate, & castitate, hoc enim boni est, & acceptu coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult saluos fieri &c.

52 Postremo hinc colligitur istius quæsti resolutionis, an Missa sacrificium effectus suis infallibiliter producat, etenim ut Abelius adveretur fact. 11. de Sacrificio Miss. s. 3, in fine cui distinctione procedendum est, si enim consideretur, ut est latreuum, & Eucharisticum, infallibiliter suum configuratur effectum respectu Dei, ac quem laus, & honor ex hoc sacrificio redundat, & illi semper acceptissimum est. Si vero consideretur, ut factis sacramentis, habet etiam suum effectum in illis, pro quibus offertur, dummodo nullum ponant obicem, quando eius talis fructus applicatur; hoc est, ut sine in statu gratiae constituti in numero enim peccati occurrit relaxatus, non fieri communis.

Quarto, dixerunt aliqui hoc sacrificium habere etiam se, & ex opere operato vim augentia gratiam immediate, & conferendi augmentum gratiae habitualis hominibus iustis. communis tamen sententia affirmat virtute hujus sacrificii gravem habitudinem non augeri immediate, sed tantum mediare, auerutus virtute illius conferuntur iustis auxilia actualia, & efficacia ad bona opera exercenda, quibus in iustitia, & sanctificantia crescant. Ita Doctores omnes supracitati, & alii passim, & deducitur exprefse ex Cone. Trid. fest. 7. ab initio, ubi docet omnem veram iustitiam per Sacramenta, vel incipere, vel capti- vel, vel amissam reparari: sola igitur Sacramenta sunt, que ferme immediate, & ex opere operato gratiam conferunt; & rati- one id ipsum suadet, quia illas sequentur hoc sacrificium, & esse offert pro infantibus, ut in gratia continuo crecent, & secundum adiutoria finalia.

ARTICULUS SECUNDUS.

uantam vim, & efficaciam habeat hoc sacrificium in suis effectibus conferendis.

Movetur hoc quasitum de vi, & efficacia extensiva non autem intensiva; etenim quantum virtutem intensive habeat Missa Sacramentum in suis effectibus considerendis, quantum scilicet, prenam remittat, quantum satisfactionem exhibeat, itum quam gratiam auxiliante conferat, & ministerie de aliis temporibus beneficiis, non potest certa mensura definiri, nec certa regula assignari; nisi quod centier debet maiorem, vel minorem conferre juxta maiorem, vel minorem subjecti dispositionem, cui applicatur, & auxilia gratiae, aliaque beneficia conferre etiam plus, aut minus, juxta divinae providentiae dispositionem. Moverit igitur quistio de vi, & efficacia extensiva tantum, scilicet de effectu extensivo, & sensibus; an Missa, sive gloria pro qua tuor habeat maiorem effectum remittientis, potest extensiva, quam si offeratur pro uno, an verò in illis dividatur ille effectus, qui tribueretur nisi v.g. à unius defuncto remitteretur in uno anno.

51 Quind tandem convenient Doctores hoc sacrificium habentes virtutem inpetrandi a Deo plena bona temporalia, quatenus ad spiritualia conducunt, & ordinantur; ita colligunt ex oto duod. i. o. cit. lit. B. in fine, & expresse docetur a Tri. i. scil. cap. in fine, ubi aliterit hoc sacrificium osteneri non posse pro peccatis, penit. & satisfactionibus, sed etiam pro aliis retributis, qui ratione dici solent hoc sacrificium esse proprium, satis factorum, & imperatorum, & hoc etiam deicitur ex continua praxi, & perpetuo uso Ecclesie, in qua offertur sacrificia pro peccata veritate, pro plavia petenda, vel asserentate juxta temporum contingentiam, pro pace obtinendo.

ne probet; ut totus fructus remissionis poenitentiae sibi applicetur.
54 His praecipiti pro intelligentia questionis, eam breviter
refervolens ex fusa jam dictis de hac materia, 4. disp. 4. cit. q.
4. iuxta doctrinam Scotti quodlibet. sibi hinc controvertere
excedit usum tractare; in qua fiximus tres ex parte senten-
tias, duas extreamas, & unam medianam. Prima afferat hoc sac-
rificium habere vim, & efficaciam initiativam executive, scilicet
potest ad conferendos eos, quibus prodest. & applicari
atque tancundem unicuique prodest, ac si nulli alteri
applicatur, quia sententia fundatur in valore huius sacrificii,
ut ex parte rei oblate, qui infinita est, tunc ex parte principi-
ali omnientis, qui eidem Christus, & in ita Eusebii, quo
postulare Sacerdotem in Memento vivorum, & mortuorum plures,
& plares conmemorare nullo praesertim termino ad hoc ut
fructu sacrificii participant. Ita Catec. Sylveti, Canus, Cord.

fructus sacrifici participantem. Ita Cœlestis, & Iudeus, & Cœlestis, & Cœlestis, & Vnguis, Pont., & ali; secunda tentatio negat, & afferit hoc sacrificium habere virtutem ita limitatum, ac determinatum tam etiam extensive, ut si una Missa dicatur pro pluribus, illa solus effectus, qui datus fuisset unius, per partes distributus inter omnes plures; quia tentatio fundatur in praxi, Ecclesiæ, quia solent Sacerdotes determinare per certis personis Missas applicare, ne permitteretur utram Missam pro pluribus celebrare, qui singuli integrum dederant stipendium; & hanc limitationem deducit ex conditione ipsius actionis sacrificandi, que in se, & ut procedit a tali Ministro immediate, finita est, ac limitata, quando non potest eius virtus ad plures & plures æquilateriter extendi, sed eius effectus determinatus distributus per partes, si pluribus applicetur. Ita D. Bonaventura, Scotus, Riccard. Navart. Bellarminus, Valentia, Coninghius Suarez, Bonac. Toletus, & ex nostris Arctinus, Hiribarren, Hiquizus, Gavatius, & ali Recentiores. Tertia opinio media asserta virtutem imperatorianam hujus sacrificii non esse determinatam, sed esse infinitam extensam, ita potius pro pluribus, & pluribus abesse singulorum detrimento prodire. Sed virtutem satisfactionis Arianum affirmat esse simpliciter limitatam, ut non nisi certum effectum, vel totum unum, vel per partes distributum pluribus conlente positis & fundamentum est, quia effectus satisfactionis, id est, remissio peccatorum datur statim, & infallibiliter, & totaliter ex opero operato, quare potest, & debet certam habere mensuram; at imperatio ad dispositionem divine providentie refertur, ut quatenus ei placuerit est, beneficia, quae petimus largiuntur, cuius non est abbreviata manus in paucis, vel in multis. Ita Averfa, Capensis, Fililiacus, Alfonphus de Leon, & ali Recentiores. Pro resolutione iuxta dicta l.c.

Primo dicendum est valorem hujus sacrificii ad satisfaciendum, id est, secundum tamen est ex dictis loc. cit. etiam in hoc sacrificio quandam valoris infinitatem synchategometricam assignari posse respectu ejusdem effectus satisfactionis, quatenus crescente potest valor semper ex majori, & meliori dispositione offertur, vel illius quo pro ostenditur, que devotione, cum semper crescente potest, poterit etiam eodem modo crescere, ut etiam satisfactionis synchategometrica. Hinc etiam tenet affectionem plures ex Auditoribus secundum tentationem, nos Doctoris repugnat loc. c. ubi cum negat hujusmodi valorem esse infinitum in hoc sacrificio, loquitur de illo valore ex se, & in independentia a meliori dispositione. Unde conclusio sic est intelligenda, ut dicebamus loc. cit. quid, si hoc sacrificium consideretur per eodemmodo eos, pro quibus offeratur, nulla habita ratione dispositionis iporum, certum habet effectum, ac limitatum, quem in illis cauſat, qui prōinde effectus pluribus applicatis leniper se minor proportionaliter, si verò consueverit eum ordinare ad dispositionem, quam singuli habent ad hoc sacrificium, non habet hoc sacrificium limitationem ad aliquem determinatum effectum, quo perfectiore cauſare non posse, sed eo maiorem in uno quoque ex opere opero cauſabit, quo maiore ac meliori dispositione invenient in subiecto, cui applicatur. Conclusio autem sic explicata probatur, hinc enim in aliam causandam, id est Sacramentis tributamus, ut maiorem, feliciter gratian ex opere operato conferant magis dispositione, & minus dispostio minorum ex Concil. Trid. s. f. cap. 7, quia facit ad maiorem Sacramentorum veneracionem, sicut enim deles devotionis, & ferventius ad ea suscipienda preparantur; ergo ob ea uera ratione similem causandi modum hunc sacrificio tribuere debemus, cum eaque tenemus, hanc maiorem fiduciam devotione salvare; ac veneratione erga hoc sacrificium

55 Primo dicendum est valorem huius iacimenti ad iacantum pro debito p[ro]p[ri]e[ti]tatis posse remissionem culpe, qui est primus, & principialis effectus, qui cert[us] & infallibiliter ex opere operato per hoc sacrificium confutatur, non esse infinitum, sed finitus iuxta dispositionem divinae sapientie, & meritis Christi. A deo voluntatem, & intentionem. Ita D. Bonaventura dicit, & Dei voluntate, & intentione. Et Scotus quodam loco, ubi inquit, quod Missa non tantum in valer virtute sacrificii applicata pluribus in eodem gradu, sicut si unius applicaretur, & et communis Autoribus secunda sententia. Probat autem id Doctor quodam cit. 2. i. infra B, quia si idem numero sacrificium ob sui infinitatem ex quo pluribus, immo infinitis profide posset, ac si unitatione illorum applicarentur, vel paucioribus, tunc frustra in Ecclesia essent species orationes assignatae, alio pro vivis, & alio pro defunctis, & item pro vivis aliis, & aliis, ut pacet in orationibus in Missal Romano pro diversis personis assignatae, & Statibus, vel Congregationibus, fratribus, inquit, inveniuntur iste speciales assignatae, quia non plus valerent illis, quam generaliter cuiuscumque in Ecclesia. Sequeretur etiam, inquit Doctor ibidem paucioli ostendit, Sacerdos qui non ex stipendi, nec ex aliqua alia obligatione, fed ex merita devotione celebrant, contra chartam facere, si pro una Purgatori anima celebrans, quia secundum ordinatam charitatem pro omnibus celebrare deberent, nam ex charitate tenetur Sacerdos impetrare bonum, pluribus, dummodo hoc posset per eundem actum fieri diminutione boni aliquius corum, atque ita per unicae Missam totum Purgatorium purificare. Sequeretur tandem quilibet Sacerdos

torium evacuare posset. Sequeritur tandem quilibet. Sacerdos-
tem unicō sacrificio fatisfacere posse pro quibusvis fundationis-
bus, & obligationib⁹ pia testatorum voluntate reliktis, ac de-
cimie posse ab uno, vel diversa plura spēndenda accipere, & uni-
ca Mīla omnibus fatisfacere, q̄ uod est contra Ecclesias proximam.
Ratio autem a priori huius afferimur est, ut l. c. dicebamus,
quia oblatio huius sacrificii, in fit a Christo neque etatio me-
ritoria, neque satisfaciens, cum Christus nunc nec mereatur,
nec fatisfaciat; unde folia habent vix tollend⁹ debitum poenit⁹,
quatenus ex Christi institutione haber annexas fatisficationes
peccatoris ipsius Christi; conq̄uam autem fuit, ac convenienti-
particularibus obtinendis.

Conficiuntur, qua in amicitia humana dilectus per supplica-
tionem suam frater maior bonus uni, quam si supplicaret
pro multis, nam pro uno exaudiret ut tantum bonum im-
petret ei, qui si pro multis petret, vel non pro omnibus exau-
ditetur, vel non tantum bonum impetraret, & itud⁹ secundum
justam legem amicitiae, igitur per unum sacrificium non potest
tantum bonum pro multis impetrari, ac uni soli, prō quo specialisti
offerunt. Ex qua doctrina recitatur etiam fundamentum illud
terti⁹ sententiae medie, quod⁹ impetratio non fundatur in propor-
tionē, & convenientia orationis cu[m] beneficio petit⁹, sed in libe-

bera maner, qua ratione Bonacina q. cit. punct. 8. tener cum pluribus aliis ab ipso citatis, Parochum illis diebus, quibus non tenetur suis oibus Missa Sacrum applicare, posse ab aliquo stipendio, accipere, & pro ipso Sacrificium offerre, quia non est de terioris conditionis ceteris Sacerdotibus, exenti autem Sacerdotes onus non habentes Missa applicandæ, possunt eleemosynam accipere; Decretum autem S. Congr. additum intelligentiam est de Sacerdote volente satisfacere una Missa duplo ob ligatione celebrandi pro duobus, de hoc enim causa Decretum loquitur, ut pater ipsum legenti. Ita Suarez, Vaf., Lugo, Capen, Bonaventura, & alii paup., & prefatim Aver. q. 1. de Sacrificio Missæ fec. 17. plures alios citant, quia dum Sacerdos, inquit titulo beneficii, vel quovis alio tenet solum ad celebrationem tali loco, vel tempore, & non ad applicationem Sacrificii, nihil huic obligationi prejudicat applicatio alterius Sacrificii, & accipiendo stipendio; nec ex alia parte similius prejudicat ei, & quo stipendio accipit, dum ei integræ Sacrificium applicat, quod alio titulo celebratur, sed non applicare tenebatur, nec alio quovis iure id vetum est. Decretum enim S. Congregat, ut diximus, intelligi debet de Sacerdotibus, qui alia titulis celebrantur, cum applicatione Sacrificii ad aliorum intentione, ut colligunt ex ipsa serie, & tenore legis in ea materia edita.

ARTICULUS TERTIUS.

De stipendio, quod procelebratio Missæ accipere licet.

35 Convenient Doctores, & Catholici omnes Sacerdoti licitum esse pro Sacro faciendo stipendium accipere, sive per modum annui redditus cum onere celebrandi, sive per modum manualis elemosyna pro singula Missa, ut moris est, quod satis patet ex co[m]muni[s]issima Ecclesiæ præxi ex mente omnium Prelatorum, ac Summi Pontificis, & ex generali doctrina Christi in Evangelio. Matt. 10. & Apostoli 1. ad Corinth. 9. unde sumptum est illud: Quis altari servis, ut altari vivere debet, atque idem in Concilio Agathenio definitum est Sacerdotibus licet, & iuste posse accipere certum pro Missa stipendium. In assignanda autem ratione hujus rei non omnes eodem modo loquuntur, communior tamen, & facillor modus dicendi est, stipendium esse stipendiū illud accipere pro vita sustentatione, sive ex toto, sive ex parte, quia dignum certe est, qui aliquid in alterius gratiam facit, ita ministerio spirituali in alterius bonum occupatur, ab eo luctentur, hic enim titulus abinde sufficit ad cunctam hanc stipendiū acceptancem, & communiter à Doctribus approbat, quia ex Evangelico l.c. deducitur, licet aliqui alios titulos, rationeque querantur; & hanc rationem præterea assignat Scottus 4. d. q. 2. in fine, ubi ait, quod fabens parvulum baptizandum, quem Sacerdos non vult baptizare, nisi vendendo actum baptismi iis, potest emere a Sacerdoti talium auctum, non in quantum est quid sacramentale, sed potest emere laborem Sacerdotis in illo actu, sicut con ducuntur Sacerdotis ad celebendas Missas non ut ipsi vendane, & alii emant actum celebrationis, in quantum est quid sacramentale, quod absit, sed ipse vendit laborem, & alii emunt illum, quia oportet unumquemque de sua labore taliter qualiter videntur, & vitam acquirent. Quod fuis declaravimus supra d. 14. q. 3. a. 2. tradidimus regulam generalem, & à Doctribus communiter receptam, quia in quovis casu particulari dignoscet possum, an simonia committatur, nec ne 5. unde fit nullum hic intervenire simonia, cum stipendium nulla ratione exigatur, aut detur in premium rei facta, vel ministerii faci, sed tantum pro vita sustentatione ex eo debita, quod alteri spiritualia ministrantur, non enim illa simonia occupari in ministrando spiritualia sub onere, ut alter sustentationem præferat, idque licet facere possint non solum Sacerdotes pauperes, sed etiam divites, ut I. Doctribus, & communiter etiam Doctores adveniunt, nam etiam Sacerdos alii deus adhuc ju habeat se subfundi ex altari ministerio, si velit, etiam alii habeat, unde alii possit, hoc enim est per accidens, nec impedit potest, ne Sacerdos accipiat id, quod sibi ex natura rei debetur, cum rem etiam dñs suis stipendiis militare teneatur. Ita Caer. Sylvester, Suar. Vafq. Navarrus, Cominch. Cap. Bonacina, & alii paup., quia nimis stipendium illud non accipitur titulo elemosyna ad pauperatum supplicationem, sub titulo iuste sustentationis proper opus in alterius gratiam factum, & proinde non minus digni sunt mercede sua Sacerdoti, aliunde divites, quam pauperes. Convenient tandem Doctores stipendium iustum, & condignum pro Missa celebratione illud censendum esse, quod lege communi Prelati, vel Episcopi, ex communi Ecclesiæ confutendit taxatum est, ac prudenti homini excommunicatione, vel iudicio, sicut contingit in aliarum rerum pretiis taxatione, quæ pecunia afflimeri solent. His præsup-

cerdoti correspondentem esse applicabilem ab ipso pro aliis personis, & consequenter posse Sacerdotem pro dicta applicatione stipendium distinctum accipere ab eo, quod accipit pro applicatione fructus soliti non obstat decreto Urbani octavi de Purgatorio existens non sit capax fructus imperatoris, & alia verò solūm petit imperacionem, & non satisfactionem; cùm ergo isti duo fructus imperacionis, & satisfactionis sint realiter distincti, & separabiles, utriusque obligationi faciat Sacerdos dicendo, q. Missam de Spiritu sancto, vel de B. Virgine, & applicando uni personæ fructum Missæ imperatorum, & alteri satisfactionis ex accepto ab eis stipendio; ita Marchinus de Sacram. Ord. tract. p. 3. c. 16. ubi alios, suppresso nomine, refert Communis tamen, & vera sententia negat, & ratio est, quia qui dat stipendium pro una Missa accipere applicando uni personæ partem, & alteri partem. Ne valet quod inquit, cùm predicta lex sit penalis, potius restringendam esse, quam ampliandam juxta regulam juris in 6. Non valet, inquam, quia regula illius locum habet, quando lex penalis non abolitur, & generaliter aliquis prohibet, sicut prohibet in proprio, nō limitatione admissa, vel tergiversatione, hoc enim erat Sacra Congregationis intentio.

78 Tertio dubitatur, an Sacerdos, qui Missas dicendas sufficit, possit posse alia Sacerdotibus dicendas dare, retenta sibi parte stipendiū accepti, & dato illis stipendiū quidem iusto, sed inferiori; & ratio dubitandi est, quia cùm de alteri Sacerdoti stipendium iustum pro Missa celebranda, licet videat hoc posse facere. Nihilominus id etiam in predicto decreto expressæ interdictio, & præceptio, ut totum acceptum stipendium Sacerdoti Celebraturo reddatur his verbis: *At similius unus damnable lucrum ab Ecclesiæ removere velenus prohibet Sacerdoti, qui Missam vel celebriat tunc certa elemosyna, non eamdem Missam alteri, pars eiusdem elemosyna sibi responsum, et lebendam comittit.* Non tamen per hoc intelligit prohibiri, quia minus beneficiis habens pinguitiore redditum pro certis Missis celebrandis, possit excessum sibi retinere, dato alteri confuso stipendiū & nec enim tenetur dare stipendiū alteri Sacerdoti celebranti ad rationem reddituum beneficij, sed sufficit quod der elemosyna nam concurrit, ut ipsam S. Congregatio declaravit, quia hoc intelligit solūm de Sacerdoti qui ab aliquo superabundans stipendium pro Missa accipit, instali casu tenetur integrum stipendium alteri Sacerdoti tributare, cui nullum Missam remittere. Item nec prohibetur, quia minus Ecclesiæ administrators exigunt aliquam partem iusto stipendiū retinere possint pro expensis, quas faciunt in ordine ad easdem Missas sibi non habent redditus ad id sufficiunt, ut easdem Sacerdoti declaravit. Petes, si Sacerdos alteri Missam diegandam comittat, quam ipse accepto stipendiū dicere debebat, & alter Sacerdos partem stipendiū remittat, & contentus sit parte aliqua, an potius tunc primus retinet sibi partem ex ratione condonans. Affirmant Lugo, Diana, Aversa, & alii, & quidem fatis probabiliter, quia sicut posset meritis secundus Sacerdos celebrare, ut primum liberat a onere suscepit, quo casu condonat illi totum stipendium acceptum, sic posset a fortiori condonare partem, ac proinde predicto decreto non prohibetur, quod minus possit dari alteri Sacerdoti diminutum stipendium ad celebrandum, retenta sibi parte, quando alter scienter, & sponte consentit, volenti enim, & scienti nulla fit injury. Hoc etiam minimè placet, quod ait Bordon. refol. 25. quod 18. ubi inquit etiam potius decrevit Urbanus tradidit stipendium taxatum, retenta sibi parte minori, aut majori non peccare mortaliter, nec ad restituitionem teneri, quia nulli inferunt datum, neque injury, sed solūm fit contra simplicem prohibitionem, quod non potest dari nisi peccatum stipendiū, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium iustum, fructus ipsius Missæ, quo ipse dans stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc totum est quid grave, & consequenter omisso illa gravis est, ut postmodum privatione materialiter non attingat; licet enim damnum pecunie non sit grave, dannum tamen spirituale per privationem debiti fructus Missæ est fatis grave; quia dictus Sacerdos per talen omisso privat eum, qui dedit ei pro Missa celebratione stipendium à Deo impetrabat vel beneficium aliquod, vel liberationem aliqui animæ à peccatis Purgatoriis; ac qui hoc tot

Omibus sacrifici, vel qui da elemosynam facit, & consentiat, ut toto illo tempore celebratio differatur, donec alii sacrificat; ex consensu enim partis bene potest celebratio Misericordia; rursumque differi, quia scient, & coventi non sit injuria ad paucos etiam dies potest differi, quia non est morsa notabilis. Quid autem intelligentiam sit per modicum tempus, seu quanta intelligatur modica dilatio pro qualitate huius materie Ledetima, Villalobos, Diana, Lugus, Averla, Capensis consentat ad quinquaginta, vel sexaginta dies, & Pontius noster addit septuaginta, ut per tot diebus possit anticipare. Addit dies si pugnatur, si attendit etiam onus oneribus, & numero Sacerdotum illa Ecclesia intervientum locus remanat, nova onera Misericordia sumpciendi, & adimplendi; altera conditio est, ne pecunia pro tali onere alignata expendatur, sed dominum in aliquo fundo fructuero cum expensa oneris mentione impliceatur, ut inde perpetuus similiter sum pro futuris temporibus percipiat. Reliqua ad hoc sacrificium spectantia fallimina sunt, & apud Auctores communiter, ac sufficienter declarata.

DISPUTATIO XX. DE MATRIMONII SACRAMENTO.

JAM diximus disputat. 16. quest. 4. agendo de ordine tractationis Sacramentorum referre, quo ordinis quis tractaverit de Sacramentis in particulari, & infideles. Ratum in se includit legitimam, & adiutoriam nec Sacramentum, per quod majorum acquirit firmatum, & indissolubilitatem, qua ratione dicitur ratum, ut docet Inno. III. in cap. Quanto de divortiis, dum inquit; *Etsi matrimonium verum inter infideles existat non tam ex ratione, quia ut ait Glossa, dissolvi potest: inter fideles autem non tantum legitimum, sed & ratum existit, quia habet rationem Sacramenti, ac proprie est indissolubile.* Matrimonium tandem dicitur consummatum, quando reali corporis usu, & legitima conjugum copula perficitur, & compleetur.

ARTICULUS PRIMUS.

An Matrimonium sit Sacramentum, & in quo essentialiter consistat.

Primò convenient Doctores, quod sicut in prima mundi conditione matrimonium à Deo institutum est, tamen officium naturae, cùm dixit conjungens Adam cum Eva Genes. 2. *Religuit homo patrem suum, & matrem suam, & narrabat uxori sua, & erant duo in corne una, ut fuscus* stendit 4. d. 26. cit. sub lit. H. & Q. & nos cum ipso 4. d. 7. qu. 1. a. 2. ita in suis mundi initiactione per Christum facta Sacramenti dignitas illi adjuncta est, ita ut Matrimonium, quod inter fideli legite contrahitur, sit ex ipso Christi Domini institutione verum, ac proprie dictum nova legis Sacramentum, & hoc est veritas de fide definita in Concil. Flor. in decreto Eugenii, & in Trid. sess. 24. cap. un. & can. 1. damnatur, qui dixerint non esse Sacramentum nova legis: & eadem veritas constat ex universali, & perpetua Ecclesiæ traditione à tempore Apostolorum, & ex SS. Patrum testimonio, qui Matrimonium Sacramenti nomine vocant, eiq; proprium Sacramentum effectum tribunt, scilicet, gratia collationem, unde August. 1. de fide, & opertus cap. 7. inquit in Ecclesiæ nuptiarum sacramentum vinculum, verum etiam Sacramentum ira commandatur, ut non licet viro uxorem suam alteri tradere, & de bono conjugali c. 18. in nobis nuptiis plus uales sanctius Sacramentum, quam facultas ueteri, & Ambt. l. 1. de Abraham c. 7. ait enim, qui conjugi thorum polluit, peccare in Deum, & iisque gratiam facere, ac Sacramenti ueluti amittere conseruere, & Cyrilus Alexandrinus l. 1. in Joc. 22. voca nuptias sanctas, & ait Christum in institutione sanctificare principium nostræ nativitatis, & in iouis nuptiis preparare gratiam hominibus. Tandem etiam ratione suadetur, nam cermonia externa cum significacione rei facit, & cum annexa promissione gratia est Sacramentum: matrimonium autem in leg. Evangelica est hujusmodi, nam ex contractu celebratis viri cum foemina efficient obligacionem perpetuam est ceremonia externa, & signum sensibile: ad etiam rei facit significatio, quod duplex est, una est coniunctio.

QUESTIO PRIMA.

De essentia, & institutione Matrimonii.

Matrimonii nomine, quod etiam conjugium, & connubium appellari solet, intelligitur legima; ma; vi; & mulieris conjunctio individuam vita; societatem continens, ut docet Catechismus Romanus part. 2. cap. 1. esse autem licitum, ac honestum contra quodam hereticos in pluribus Concilis est definitum. Grangeri cap. 11. can. 8. Brachar. can. 11. Tolter. 1. & aliis, expresse eum docuit Apostolus 1. Corinth. 7. Qui Matrimonio jungit Virginem suam, bene facit, & si nupsire Virgo, non peccavit, inquit Scotus 4. diff. 26. questione unicentrum ex relatis, sed etiam ex naturalibus fuisse demonstrat. Matrimonium, etiam ut a Sacramento præscindit, esse actum licitum, & honestum, quia nimis est medium proportionarium ad finem per se bonum, & honestum; scilicet, ad filiorum procreationem, & generis humani propagationem eo modo, quo docet humanam naturam; solet autem dividit matrimonium in legitimum, ratum, & consummatum; legitimum dicitur illud, quod legitimo confunditur.

QUESTIO I. ARTICULUS I.

459

Cio Christi sponsi cum Ecclesia, altera vero est conjunctio vii cum formina per dilectionem, & christianam charitatem, ut significat Paulus ad Ephes. 5. *Viri diligite uxores, uerbas, fecis Christus Ecclesiam, ubi etiam verba illa subdit.* *Sacramenum hoc magnum est, quibus verbis Tridentinum ait loc. c. infiniti, quod matrimonium sit Sacramentum.* Quando autem Christus hoc Sacramentum instituerit, Doctores non eodem modo discurrent, quamplures dicunt Christum hoc Sacramentum instituisse in nuptiis Cana Galilee Jo. 2. ed quod aliqui Patres doceant Christum ha prefazienti nuptias sanctificare s; led plane in ea factio nihil profus de Matrimonio proficit, ut fecit, quando alia Sacraenta instituit. Quare Scotus loci cit. inquit hujus Sacramenti institutione planius non polle deducit, quia ex illis verbis a Christo prolatis Matth. 19. *Quod Deus conjugie, hominem separare: licet enim ibi secundum approbatum contractum institutum Gen. 2. & per consequens illam non instituit; instituit tamen Sacramentum, feliciter contrahendum ad dignitatem Sacramentum exxii, quod potest accipere illo verbo, quod additur, *Quod Deus conjugie, hominem separare: ut non intelligatur ibi communio pro institutio matrimonii consummari dicuntur, ac proprie distinguunt foler in ratum, & consummatio, ut diximus, & quamvis de ratione matrimonii consummatus sit copula, quia per hanc propriè consumatur, & completur, tamen ab illo habet subtilitatem matrimonii, quod dicitur ratum.* Aliqua tamen est difficultas inter Doctores, quid importet hoc vinculum, ut habet vim denoniamandi contrahentes ligatos, quamdui vivunt, quedam enim dixerunt esse relationem aliquam realem ex contractu prævio inter conjuges resultantem; ali vero dicunt esse relationem rationis, quia actione præterita consensus non inducit vinculum ex natura actionis physice, sed qua moralis est, & subest legi, & in fictione. Sed plane ut diximus loco cit. nec oportet, nec expedire hoc vinculum matrimoniale explicare per relationem veræ, & proprie realem, non per relationem veræ, & proprie rationis; sed potius explicandum est per denominationem realem extinctam ex ipso contractu præterito derivatam; hoc enim per se sufficit, quia ex illis veris, & proprie conjuges manent inter se colligati cum dicto dominio, & subiectione; neque ad ipsius statua relatione, aut forma reali distincta, ac fuso loco cit. ostendimus.*

Secundo ad declarandum, in quo essentialiter ratio Matrimonii constituit, horat Doctor loc. cit. sub lit. O. ver. *De quinque contractu.* ut diximus qu. x. cit. art. 1. ab initio tria in matrimonio diliguntur debere, scilicet matrimonium tripliciter sumi posse. Primum pro vinculo inter conjuges, quod consistit in relatione mutua obligacionis, seu dominii, & servitutis, quia hinc inde corpora traduntur in potestate in ordine ad finem contractus, quae relatio est moralis, seu rationis materialiter, & permanens. Secundo sumitum matrimonium, pro ipsa contractu in fieri, ex quo manat vinculum illud, tamquam eius effectus, & consistit in actione illius transiuncti contrahendi inter conjuges secundum matrimonium hoc secundo modo, sumptum se habet ad matrimonium primo modo dictum, sicut causa in fieri, quemadmodum generatio ad paternitatem, vel postea sicut baptizari, & ordinari ad characterem. Tertiù tandem sumitum pro Sacramento, sicut signo sensibili causante gratiam, & est similiter in fieri, & simili est, & non est cum matrimonio secundo modo sumptu, id eoque non semper manet, nec in aliquo permanenti constituit, addit autem Doctor acceptiōem hujus vocis matrimonii esse equali, & si ponatur quae primò illa importare, sed hoc minime afficeret illa, est, sed prius dicendum, quod hoc nomen absoluē prolatum directe, & principaliter significat primum, hoc est, vinculum ipsum jam explicatum in recto; alia vero duo, non nisi connotata, & in obliquo, ita ut secundo dicuntur, dicitur translatio, quia in hoc convenient, tamquam in genere cum quoquecum alio contractu, quilibet enim contractus fundatur in eo, ut, ut, ut, mutua autem translatio explicat hinc mutationem dictionem omni contractu communem: corporum suorum suorum pro uero perpetuo ad procreandam problematis educationem. Hec etiam definitio recta, & sufficiens certe debet, ut diximus loco cit. quia constat ex genere, & differentia absque illa superfluitate, & consequenter essentiam matrimonii declarat hoc secundo modo accepti, & a quo cumque alio contractu distinguuntur, ut patet per singulas particulari dicuntur, dicitur translatio, quia in hoc convenient, tamquam in genere cum quoquecum alio contractu, quilibet enim contractus fundatur in eo, ut, ut, ut, mutua autem translatio explicat hinc mutationem dictionem omni contractu communem: corporum suorum suorum designat materia hujus contractus, ut exteris differentiatur. *Marit. & femin. personas contrahent significant, quia alii non sunt capaces hujusmodi contractus: reliqui tandem particuli, & siem hujus contractus explicant s; ergo hinc definitio est bona, quia translatio tener locum generis, ea autem que transferuntur dicto modo, scilicet, pro uero perpetuo, & ad predictum finem, scilicet ad procreandam problematis educationem.*

Tertio itaque definit Doctor loco cit. Matrimonium ut supponit pro vinculo hoc modo, Matrimonium est vinculum indissolubile inter maritem, & feminam ex munera translatione perfectio corporum suorum in se viceps falso ad procreandam problematis educationem, & per voluntates mutuas, per ly Matricis, excludit conjunctio fornicaria, per ly vici, & mulieris, excludit personas ejusdem sexus, quia non sunt matrimoniis capaces, & dicitur singulari, quia matrimonium debet esse unius tantum cum una: per ly inter legitimas personas, excluduntur, qui aliqua lege prohibent Matrimonio copulari, hic enim contractus fit tantum in personas, habiles secundum leges. Denique additur individualis uita coniugialis responsum: id explicandum vinculum indissolubile, quod oritur ex tali contractu, & per quod Matrimonium illo perpetuo obligationis, tenui juris domini mutuū inter maritem, & feminam, quod ex contractu translationis ortum est, & mutua corporum traditione: & ratio est: quia in matrimonio nihil est permanens, nisi vinculum, quod in mare, & ice mina mutuum permanet usque ad mortem ex 1. Corint. 7. *Mulier diligens est legi quanto tempore vir eius vivit.*